

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 23. juuni 2017
(OR. en)

EUCO 8/17

CO EUR 8
CONCL 3

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Euroopa Ülemkogu kohtumine (22. ja 23. juuni 2017)
– Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

Euroopa Ülemkogu keskendus täna Euroopa tugevamaks muutmisele ja selle kodanike kaitsmisele, nähes ette tõhusad meetmed, et võidelda terrorismiga ning arendada liidu ühist julgeolekut ja kaitset, tagada liidu majanduse areng globaliseerunud maailmas, tegeleda rändeprobleemiga ning kaitsta liidu välispiire. Tugev ja otsusekindel liit on parim viis edendada meie väärtusi ja huve, toetada reeglitepõhist mitmepoolset süsteemi ja koondada partnereid positiivse kliimapoliitika taha. See aitab samuti kujundada globaliseerumist, et saada kasu avatud turgude hüvedest, pakkudes samal ajal kaitset ebaausate tavade vastu ning edendades sotsiaalseid, keskkonna-, tervise- ja tarbijakaitsestandardeid, mis on keskse tähtsusega euroopaliku eluviisi jaoks. Euroopa Ülemkogu mälestas Euroopa aukodanikku Helmut Kohli, kes lahkus meie seast 16. juunil 2017.

I. JULGEOLEK JA KAITSE

Sisejulgeolek ja võitlus terrorismiga

1. Euroopa Ülemkogu mõistab karmilt hukka hiljutised terrorirünnakud ning seisab ühtselt ja kindlalt võitluses terrorismi, vihkamise ja vägivaldse äärmusluse vastu. Need teod on tugevdanud meie kindlameelsust teha ELi tasandil koostööd meie sisejulgeoleku tugevdamiseks: me võitleme internetis leviva radikaliseerumisega, koordineerime oma tööd vägivaldse äärmusluse ennetamiseks, sellega võitlemiseks ja selle ideoloogia käsitlemiseks, takistame terrorismi rahastamist, hõlbustame kiiret ja suunatud teabevahetust õiguskaitseasutuste vahel, sealhulgas usaldusväärsete partneritega, ning parandame andmebaaside koostalitlusvõimet.

2. Ka sektoril on vastutus aidata võidelda terrorismi ja internetikuritegevusega. Tuginedes ELi internetifoorumi tööle, ootab Euroopa Ülemkogu sektorilt oma foorumi loomist ning uute tehnoloogiate ja vahendite väljatöötamist, et parandada terroriaktide toimepanemist õhutava internetisisu automaatset tuvastamist ja kõrvaldamist. Seda tuleks vajaduse korral täiendada asjakohaste seadusandlike meetmetega ELi tasandil. Ülemkogu kutsub üles käsitlema sellistest süsteemidest tulenevaid raskusi, mis võimaldavad terroristidel olla omavahel ühenduses nii, et pädevatel asutustel puudub teabevahetusele juurdepääs, sealhulgas otspunktkrüpteerimise kaudu, säilitades samal ajal nendest süsteemidest eraelu puutumatuset ning andmete ja kommunikatsiooni kaitset tuleneva kasu. Euroopa Ülemkogu leiab, et tõhus juurdepääs elektroonilistele tõenditele on väga oluline võitluses raske kuritegevuse ja terrorismi vastu ning et tuleks tagada andmete kättesaadavus, eeldusel et on olemas asjakohased kaitsemeetmed.
3. Eeldatavasti peatselt saavutatav kokkulepe riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ning ELi reisiinfo ja -lubade süsteemiga (ETIAS) seotud töö lõpuleviimine enne aasta lõppu sillutavad teed nende süsteemide kiireks rakendamiseks, tõhustades seeläbi välispiiride kontrolli ja sisejulgeolekut, võttes samal ajal arvesse nende liikmesriikide erilist olukorda, kes Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda. Sellega seoses palub Euroopa Ülemkogu komisjonil koostada nii kiiresti kui võimalik eelnõu õigusakti kohta, millega rakendatakse kõrgetasemelise koostalitlusvõime eksperdirühma ettepanekud.
4. Meil tuleb kiirendada oma ühiseid jõupingutusi, et jagada teavet nii terroristidest välisvõitlejate kui ka kodumaal radikaliseerunud isikute kohta ning jätkata selle ohuga toimetulekuks poliitika- ja õiguslike meetmete võtmist.
5. Euroopa Ülemkogu rõhutab terroriaktide ohvrite toetamise tähtsust.

Välisjulgeolek ja kaitse

6. Euroopa Ülemkogu kordab oma lubadust tugevdada ELi koostööd välisjulgeoleku ja kaitse vallas, et kaitsta liitu ja selle kodanikke ning aidata kaasa rahule ja stabiilsusele oma naabruses ja kaugemal. EL kogu oma diplomaatilise ja tsiviilvõimekusega pakub selleks unikaalset võimaluste kombinatsiooni. Nagu on kajastatud nõukogu 18. mai ja 19. juuni 2017. aasta järeldustes, on tehtud suuri edusamme ELi üldise strateegia rakendamisel julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas ning Varssavis ELi ja NATO juhtide allkirjastatud ühisavalduse rakendamisel. Atlandi-ülesed suhted ning ELi-NATO koostöö on meie üldise julgeoleku jaoks ka edaspidi võtmetähtsusega, võimaldades meil reageerida muutuvatele julgeolekuohtudele, sealhulgas küber-, hübriid- ja terrorismiohule. Euroopa Ülemkogu tervitab Euroopa hübriidohutõrje oivakeskuse loomist Helsingis. Kõrgetasemelisel julgeoleku- ja kaitsekonverentsil 9. juunil 2017 Prahas rõhutati nii ELi ja NATO vastastikust täiendavust kui ka vajadust suurendada Euroopa jõupingutusi meie kaitsevaldkonna teadusuuringute, võimete ja operatsioonide tugevdamiseks.

7. Liikmesriikide poolt ühiselt kokku lepitud võimete alaste projektide ühine arendamine, et kaotada praegused olulised puudujäägid ja töötada välja tulevikutehnoloogiad, on väga oluline Euroopa Ülemkogu poolt 2016. aasta detsembris heaks kiidetud ELi ambitsioonitaseme saavutamiseks. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni teatist Euroopa Kaitsefondi kohta, mis koosneb teadusuuringute vahendist ja kaitsevõime vahendist, ning jääb ootama fondi kiiret kasutuselevõttu. Ülemkogu kutsub üles jõudma kiiresti kokkuleppele Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ettepanekus, eesmärgiga hakata programmi kiiresti rakendama, enne kui saab hakata kavandama laiaulatuslikumaid programme keskpikas perspektiivis. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles tegema kindlaks sobivad võimete alased projektid Euroopa Kaitsefondi ja Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi jaoks. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles viima edasi tööd seoses võimalustega korraldada võimete ühishankeid Euroopa Kaitsefondi raames, tuginedes usaldusväärsetele rahastamismehhanismidele. Eesmärk on tagada võimed ning konkurentsivõimeline, innovatiivne ja tasakaalustatud baas Euroopa kaitsesektori jaoks kogu ELis, sealhulgas piiriülese koostöö ja VKEde osalemise kaudu, ning anda panus suuremasse Euroopa kaitsekoostöösse, kasutades ära sünergiaid ja tehes lisaks liikmesriikide rahastamisele kättesaadavaks ka ELi toetuse. Euroopa kaitsevaldkonna tööstuslik arendamine nõuab samuti ELi toetust VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate investeeringutele julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas. Sellega seoses tuleb Euroopa Ülemkogu meelde oma üleskutset Euroopa Investeerimispingale uurida võimalusi toetada investeeringuid kaitsevaldkonna teadus- ja arendustegevusse.

8. Selleks et tugevdada Euroopa julgeolekut ja kaitset tänapäeva keerulises geopoliitilises keskkonnas ja aidata saavutada ELi üldises strateegias nimetatud ELi ambitsioonitaset, lepib Euroopa Ülemkogu kokku vajaduses alustada kaasava ja ambitsioonika alalise struktureeritud koostööga. Liikmesriigid koostavad kolme kuu jooksul ELi lepingu artikli 42 lõikega 6 ja artikliga 46 ning protokolliga 10 täielikus kooskõlas oleva kriteeriumide ja siduvate kohustuste ühise nimekirja – sealhulgas pidades silmas kõige nõudlikumaid missioone – koos täpse ajakava ja konkreetsete hindamismehhanismidega, et võimaldada neil liikmesriikidel, kelle jaoks see on võimalik, anda viivitamatult teada oma osalemiskavatsusest. See töö peab olema kooskõlas liikmesriikide tasandi kaitseplaneerimisega ning asjaomaste liikmesriikide poolt NATOs ja ÜROs kokkulepitud kohustustega. Samuti tuleks määrata kindlaks konkreetsed koostööprojektid ja -algatused alalise struktureeritud koostöö ühiste eesmärkide, kohustuste ja kriteeriumide toetuseks.
9. ELi kiirreageerimisvahendite tugevdamiseks lepib Euroopa Ülemkogu kokku, et lahingugruppide siirmise kulud peaksid olema ühised ja need tuleks alaliselt kanda ELi juhitavast Athena mehhanismist. Samuti kutsub ülemkogu nõukogu tungivalt üles kiirendama oma tööd tsiviilkriisiohjele reageerimise võime parandamiseks.
10. Euroopa Ülemkogu tuleb nende küsimuste juurde tagasi oma järgmistel kohtumistel.

II. KLIIMAMUUTUSI KÄSITLEV PARIISI KOKKULEPE

11. Euroopa Ülemkogu kinnitab tugevalt ELi ja selle liikmesriikide võetud kohustust rakendada kiiresti ja täielikult kliimamuutusi käsitlev Pariisi kokkulepe, aidata kaasa kliimamuutustega seotud rahastamise eesmärkide saavutamisele ning jätkata kliimamuutuste vastase võitluse juhtrollis. Pariisi kokkulepe jääb kliimamuutustega tõhusa võitlemise nimel tehtavate ülemaailmsete jõupingutuste nurgakiviks ning selle üle ei saa uuesti läbirääkimisi pidada. Kokkulepe on võtmetähtsusega element Euroopa tööstuse ja majanduse kaasajastamise jaoks. Samuti on kokkulepe keskse tähtsusega kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamiseks; selle eesmärgi saavutamisele aitab kaasa ka hiljuti vastu võetud uus Euroopa arengukonsensus, kuigi selle tegevuskava on laiem. EL ja selle liikmesriigid tõhustavad koostööd rahvusvaheliste partneritega Pariisi kokkuleppe alusel, eelkõige kõige haavatavamate riikidega, näidates seeläbi üles solidaarsust tulevaste põlvkondadega ning vastutust kogu planeedi eest. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu ja komisjoni üles analüüsima kõiki vahendeid nimetatud eesmärkide saavutamiseks. EL jätkab tihedat koostööd kõikide valitsusväliste osalejatega, tuginedes ülemaailmse kliimamuutuste tegevuskava edukale näitele.

III. TÖÖKOHAD, MAJANDUSKASV JA KONKURENTSIVÕIME

12. Euroopa vajab töökohti, majanduskasvu ja konkurentsivõimet. Majanduskasvu taastumine kõigis 28 liikmesriigis on positiivne areng, mida tuleb kindlustada. Euroopa Ülemkogu arutas, kuidas kasutada selleks parimal viisil ära ühtse turu, kaubanduse ja tööstuse potentsiaali, tagades samal ajal selle, et nendest arengutest saavad kasu kõik ühiskonnarühmad.

Ühtne turg

13. Euroopa Ülemkogu kordab, kui tähtis on hästitoimiv ühtne turg koos selle nelja vabadusega majanduskasvu soodustamise, töökohtade loomise ning investeringute ja innovatsiooni edendamise seisukohast. Kaasseadusandjad on võimaldanud teha märkimisväärsed edusamme, et saavutada ühine eesmärk töötada 2018. aastaks välja ja rakendada mitmesugused strateegiad. Sellest hoolimata on veel lünki, mis vajavad täiendavat tähelepanu. Euroopa Ülemkogu rõhutab seetõttu, et EL ja selle liikmesriigid peavad jätkama jõupingutusi 2016. aasta juuni järeldustes esitatud ambitsioonide taseme saavutamiseks ühtse turu, sealhulgas ühtse teenusteturu, digitaalse ühtse turu, kapitaliturgude liidu ja energialiidu, sealhulgas energiaühenduste osas. Sellega seoses väljendab ülemkogu heameelt komisjoni koostatud digitaalse ühtse turu ja kapitaliturgude liidu tegevuskava vahetähtsuse üle. Olemasolevate õigusaktide õigeaegne rakendamine ja parem jõustamine on samuti väga tähtis, et Euroopa ühtse turu hüvedest kasu saada. Nõukogu annab Euroopa Ülemkogu 2018. aasta juuni kohtumisel aru edusammudest, mida on tehtud ühtse turu süvendamisel, rakendamisel ja jõustamisel selle kõigis aspektides. Selleks et vaadata kaugemale ühtse turu eri strateegiate lõpuleviimisest ning liikuda edasi tulevikukindla ja õiglase ühtse turu suunas, kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles jätkama uuenduslike viiside otsimist uute võimaluste, väljakutsete ja allesjäänud takistuste käsitlemiseks.
14. Euroopa Ülemkogu teeb kokkuvõtte Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi osas tehtud edusammudest ning kutsub seadusandjaid üles leppima kiiresti kokku fondi laiendamises ja tugevdamises.

15. Tuginedes nõukogu 2017. aasta mai järeldustele, milles kutsutakse üles koostama tulevane tööstuspoliitika strateegia, rõhutab Euroopa Ülemkogu tööstuse olulist rolli majanduskasvu, tööhõive ja innovatsiooni peamise edasiviiva jõuna Euroopas. Ülemkogu kutsub kooskõlas oma varasemate järeldustega üles võtma konkreetseid meetmeid, et tagada ühtse turu tugev ja konkurentsivõimeline tööstuslik baas.

Kaubandus

16. EL viib ellu jõulist kaubanduspoliitikat, mis toetab avatud ja reeglitepõhist mitmepoolset kaubandussüsteemi, kus keskne roll on WTO-l. Olles kindlalt veendunud, et kaubandus aitab luua jõukust ja töökohti, hoiab EL turud avatuna ja võitleb proteksionismi vastu. EL edendab üleilmsel tasandil aktiivselt ambitsioonikat vabakaubanduskava. Selleks püüab EL edendada tõeliselt võrdseid võimalusi, jälgides samal ajal tähelepanelikult euroopaliku eluviisi jaoks keskse tähtsusega põhistandardite, sealhulgas sotsiaalsete, keskkonna-, tervishoiu- ja tarbijakaitsestandardite järgimist ja edendamist.
17. Euroopa Ülemkogu on veendunud, et kaubandus ja investeerimine saavad olla vabad üksnes siis, kui need on ka ausad ja toovad kasu kõigile osapooltele. Euroopa Ülemkogu kutsub sellest tulenevalt kaasseadusandjaid üles leppima kiiresti kokku kaasaegsetes, WTO nõuetele vastavates kaubanduse kaitsevahendites, mis tugevdavad ELi suutlikkust võidelda tõhusalt ebaausate ja diskrimineerivate kaubandustavade ning turumoonutuste vastu. Ülemkogu kutsub komisjoni üles tagama nende kiire ja tõhusa kohaldamise mitteseadusandlike rakendusmeetmete kaudu, et muuta ELi kaubandustavad ja kaubanduse kaitsevahendid reageerimisvõimelisemaks ja tõhusamaks, ning esitama vajaduse korral ettepanekud täiendavate meetmete võtmiseks. Samuti kutsub ülemkogu komisjoni ja nõukogu üles süvendama ja viima edasi arutelu selle üle, kuidas tugevdada vastastikkust avalike hangete ja investeringute valdkonnas. Sellega seoses tervitab ülemkogu komisjoni algatust ohjata üleilmastumist ja muu hulgas analüüsida kolmandate riikide poolt strateegilistesse sektoritesse tehtavaid investeringuid, austades samal ajal täielikult liikmesriikide pädevusi. Euroopa Ülemkogu tuleb selle küsimuse juurde tagasi mõnel oma tulevasel kohtumisel.

18. Euroopa Ülemkogu innustab tegema edusamme kõigil käimasolevatel läbirääkimistel ambitsioonikate ja tasakaalustatud vabakaubanduslepingute üle, sealhulgas Mehhiko, Mercosuri ning Aasia – Vaikse ookeani piirkonnaga, võttes juhtpõhimõteteks vastastikkuse ja vastastikkuse kasu. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt hiljutiste edusammude üle Jaapaniga peetavatel läbirääkimistel, mis võivad sillutada teed poliitilise kokkuleppe saavutamiseks.

Euroopa poolaasta

19. Euroopa Ülemkogu kinnitab üldiselt riigipõhised koondsoovitused, mida nõukogu on arutanud, võimaldades sellega 2017. aasta Euroopa poolaasta lõpule viia.

IV. RÄNNE

20. Euroopa Ülemkogu on endiselt pühendunud liidu terviklikule lähenemisviisile rändeküsimuses, välispiiride tõhusale kontrollile ebaseaduslike rändevoogude pidurdamiseks ja ärahoidmiseks ning Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformile ning samuti ELi-Türgi avalduse täielikule ja mittediskrimineerivale rakendamisele kõigis selle aspektides ning kõigi liikmesriikide suhtes. Jätkub kõigil rändeteedel, sealhulgas Lääne-Balkani rändeteel valitseva olukorra tähelepanelik jälgimine. Me jätkame Euroopa piiri- ja rannikuvalve ning teiste ametite tegevusvõime tugevdamist ja selle täiel määral ärakasutamist. Tõhus välispiiride kontroll peaks võimaldama lõpetada ajutise kontrolli sisepiiridel.
21. Inimeste hukkumine ja peamiselt majandusmigrantide jätkuvad rändevood Vahemere keskosa rändeteel on struktuurne probleem ning endiselt kiireloomuline ja tõsine mureküsimus. EL ja selle liikmesriigid peavad taastama kontrolli, et vältida humanitaarkriisi süvenemist. Selleks peavad nad nüüd otsustavalt tegutsema, tõhustades koordineerimist ja tulemuste saavutamist kõigi Malta deklaratsioonis, partnerlusraamistikus ning ühises Valletta tegevuskavas sisalduvate elementide osas, ning seda tuleb toetada piisavate rahaliste vahenditega. See hõlmab ka jätkuvat ja tõhustatud koostööd päritolu- ja transiidiriikidega, sealhulgas piirkondliku koostöö tugevdamist otsingu- ja päästetegevuse alal, mis on endiselt tähtis prioriteet. ELi lähenemisviisi üks võtmetähtsusega osa on Liibüa rannikuvalve koolitamine ja varustamine ning seda tuleks kiirendada. Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM) ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet (UNHCR) jäävad olulisteks partneriteks, sealhulgas vabatahtliku tagasipöördumise hõlbustamisel ja vastuvõtutingimuste parandamisel. Tugevdatakse koostööd päritolu- ja transiidiriikidega, et vähendada rändesurvet Liibüa ja teiste naaberriikide maismaapiiridele. Sellega seoses rõhutab Euroopa Ülemkogu G5 Saheli ühendvägede toetamise tähtsust. Nii siin kui ka mujal jääb endiselt üheks peamiseks eesmärgiks lõhkuda inimsugeldajate ja inimkaubitsejate ärimudelid, sealhulgas kontrollides paremini nende kasutatava varustusega kauplemist.

22. Täiendavaid jõupingutusi tuleb teha ka selleks, et saavutada reaalsed edu tagasisaatmis- ja tagasivõtupoliitikas. Uuendatud tagasisaatmisalasele tegevuskavale tuginedes tuleb edasise viivitusega kehtestada ELi tasandil kolmandate riikidega hästitoimivad tagasivõtulepingud ja pragmaatilised kokkulepped, kasutades selleks kõiki võimalikke hoobasid, sealhulgas hinnates vajaduse korral ümber viisapoliitika kolmandate riikide suhtes. Selle eesmärgi saavutamisele aitavad kaasa ka liikmesriikide kahepoolsed kokkulepped kolmandate riikidega.
23. Euroopa Ülemkogu kinnitab oma eelmisi järeldusi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformi kohta. Tänu Malta eesistumise ajal tehtud edusammudele on jõutud ühisele arusaamale, et reformitud Euroopa ühine varjupaigasüsteem peab saavutama õige tasakaalu vastutustunde ja solidaarsuse vahel ning tagama vastupanuvõime tulevaste kriiside suhtes. Süsteem peab olema tõhus, suuteline seisma vastu rändesurvele, kõrvaldama tõmbetegurid ja teisese rände kooskõlas rahvusvahelise õigusega, võitlema kuritarvituste vastu ning tagama piisava toetuse kõige rohkem mõjutatud liikmesriikidele. Komisjoni kutsutakse üles uurima võimalikke lahendusi kõige suurema surve all olevate liikmesriikide koormuse vähendamiseks. Koostöö tõhustamiseks kolmandate riikidega ning uute kriiside ärahoidmiseks peaks turvalise kolmanda riigi mõiste olema kooskõlas Genfi konventsioonist ja ELi esmastest õigusaktidest tulenevate tegelike nõuetega, austades samal ajal ELi ja liikmesriikide aluslepingute kohaseid pädevusi. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu üles jätkama tööd turvaliste kolmandate riikide ELi loeteluga. See on osa tulevases üldisest kokkuleppes Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kohta. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles jätkama läbirääkimisi sellele tuginedes ning muutma vajaduse korral seadusandlikke ettepanekuid, tehes seda komisjoni aktiivsel toel. Euroopa Ülemkogu pöördub nende küsimuste juurde tagasi.

V. DIGITAALNE EUROOPA

24. Oodates huviga teise poolaasta tööprogrammi ja eelkõige 29. septembril 2017 Tallinnas toimuvat digitaalteemalist tippkohtumist, rõhutab Euroopa Ülemkogu ambitsioonika digitaalse visiooni üldist tähtsust Euroopa, selle ühiskonna ja majanduse jaoks. Vajalik on terviklik lähenemine digitaalküsimustele, et tulla toime neljanda tööstusrevolutsiooni väljakutsetega ning kasutada ära selle pakutavaid võimalusi. See nõuab digitaalse ühtse turu strateegia rakendamist kõigis selle elementides. Samal ajal peaksime käsitlema laiemalt turge, taristut, ühenduvust, ühiskondlikke ja kultuurilisi aspekte, sealhulgas digilõhet, norme ja standardeid, infosisu ja andmeid, investeringuid, küberjulgeolekut, e-valitsust ning teadus- ja arendustegevust. Euroopa Ülemkogu peab praeguste ja tulevaste küberjulgeolekualaste väljakutsetega toimetulemist silmas pidades tervitatavaks komisjoni kavatsust vaadata septembris läbi küberjulgeoleku strateegia ning esitada enne aasta lõppu ettepanekud edasiste sihtotstarbeliste meetmete kohta.
-